

Verkiezingsuitslag is de echte peiling

VAN DAM TOT BINNENHOF

VANDAAG begin ik een eigen onderzoeksbureau. Op de Admiraal de Ruyterweg heb ik het bureau De Kat gevestigd. Ik bel mensen op om te vragen, wat ze morgen of overmorgen gaan stemmen. En vervolgens trek ik mijn conclusies. Een beetje theorie, een brok ervaring en ik red mij wel. Op naar de gemeenteraadsverkiezingen van maart volgend jaar.

Mijn eigen partij, die ik uiteraard graag zie winnen, krijgt volgens mijn prognose voorlopig weinig stemmen en zetels. Laag inzetten en naarmate de verkiezingen dichterbij komen geleidelijk laten stijgen. Meer telefoontjes naar de juiste mensen en meer zetels.

De krant kopt dan een paar dagen voor de verkiezingen: 'Groen Links wint en... zakken weg'. Dat moet ik hebben.

En de verkiezingsavond is ook veel leuker. Spectaculair teruggekomen en dus met elke zetel extra flink tevreden zijn. Dat geeft pas feest.

Zoals je vroeger je eigen partijkrant had, zo heb je nu je eigen partijbureau nodig. Want geen mens kan mij nog wijs maken dat Maurice de Hond bij voorbeeld met zijn opiniepeilingen geen partijpolitiek bedrijf is. Zijn uitspraken in deze krant van 31 augustus zijn daar een goed bewijs van.

Geen wetenschappelijke twijfel, geen objectief oordeel, maar partijpolitieke meningen. Aan de hand van zijn geciteerde uitspraken komt Het Parool dan ook met de kop: "Kie-

zers in zuiden lopen over van CDA naar PvdA". Daar was op 6 september toch weinig van te merken en een week eerder natuurlijk ook niet. De wens was de vader van de gedachte.

En de opening van Het Parool op 31 augustus luidde: "Groen Links en CDA zakken weg; winst voor PvdA". De uitslag één week later: Groen Links plus drie; CDA gelijk gebleven; PvdA min drie zetels.

De winst van de PvdA op 31 augustus was een vooronderstelde winst in de opiniepeilingen. Maar nog altijd minder dan het huidige zetelaantal. Van echte winst was dus geen sprake.

En het zogenaamde wegzakken van CDA en Groen Links duidde op minder winst dan eerdere peilingen aangaven. Maar de koppenmaker en ook de teletekstverwerker hebben de ruimte niet voor zulke nuanceringsen.

En laten wij elkaar niets wijs maken, dat is in zekere zin ook beoogd. De snelle lezer en kijker krijgt zo een week voor de verkiezingen het idee dat het goed gaat met de PvdA en slecht met CDA en Groen Links.

De methode-De Hond was de afgelopen weken ten aanzien van Groen Links trouwens wel erg doorzichtig. Eerst de theorie van Maurice dat er de laatste jaren steeds één partij is die tien zetels wint en dat deze keer Groen Links de gelukkige zou zijn. Van drie naar dertien zetels dus.

Maar let op. Het is slechts theorievorming.

Of, minder wetenschappelijk gesteld, gewoon borrelpraat. Dan, één dag later, nieuwe cijfers: negen zetels in de peiling. En tussen de suggestie van dertien en de prognose van negen ligt de gewenste redenering. Groen Links is op retour.

De groei moest tot stand gebracht worden, want kiezers stemmen graag op de winnaar. Daarom eerst de idee van de grote winnaar vestigen en als het iets minder gaat zo snel mogelijk het beeld van een verliezende partij oproepen. Terwijl er nog steeds sprake is van winst.

Ik schrijf dit allemaal niet op vanwege enige teleurstelling over het Groen Linkse resultaat. Integendeel, want ik ben in het geheel niet teleurgesteld. Met Ria, Andrée, Ina, Paul en Wilbert en mijzelf hebben wij een waardevolle fractie. Met groeimogelijkheden voor de toekomst en dat is veel prettiger dan een verpletterende verkiezingsuitslag, die later nooit meer te overtreffen is.

En bovendien wist ik heel goed dat wij met een samenwerkingslijst van PSP, CPN, PPR, EVP en onafhankelijken niet alleen nieuwe kiezers zouden aantrekken, maar ook kiezers zouden kwijtraken. Ik heb daar in deze rubriek nooit geheimzinnig over gedaan. Dat alles was voorspelbaar, maar blijkbaar niet voor de opiniebureaus.

Neen, ik haal de berichtgeving van eind augustus nog eens in herinnering, omdat de opiniebureaus en de media met peilingen zo kri-

tiekloos kunnen opereren. En tijdens een verkiezingscampagne is het voor partijen heel moeilijk zich te weren. Je bent al snel in het defensief.

En weliswaar weet niemand of de kiezer zich door opiniecijfers direct laat beïnvloeden, maar enige indirecte invloed heeft het zeker. Al was het maar op het zelfvertrouwen van de kandidaten of op de motivatie van het partij kader, dat zich tijdens campagnes uit de naad moet werken.

Natuurlijk moeten dat kader en zeker de kandidaten er zich niets van aantrekken en hun werk doen tot de echte peiling, de verkiezingsuitslag, er is. Maar dat is soms toch gemakkelijker gezegd dan gedaan.

En daarom begin ik nu gewoon mijn eigen opiniebureau. Om het partij kader lekker te motiveren en de kandidaten op mijn favoriete lijst tijdens de campagne af en toe flink op te monteren. En om de politieke tegenstanders, als mij dat goed dunkt, de stuipen op het lijf te jagen.

Bureau De Kat kan met de telefoongids in de hand de prognoses van andere bureaus op tijd tegenspreken en relativeren. Hoe meer cijfers, hoe meer verwarring en des te minder manipulatie. Zodat elke kiezer zal denken: 'Of ik nou door de hond of door de kat gebeten word, ik volg mijn eigen stem'.

En daar gaat het toch om bij democratische verkiezingen.

PETER LANKHORST